

”Regeringen tillåter att svenska patent stjäls”

Nobelpristagaren Arvid Carlsson och ledande representanter för forskning och näringsliv i brett upprop som överlämnas till regeringen i dag: Svenska forskares och uppfinnarens patenträttigheter ignoreras.

Amerikanska och andra utländska intressen angriper och stjäls svenska uppfinningar utan påföljd, ofta i strid med gällande patent. Det innebär en samhällsekonomisk förlust för Sverige, och svenska uppfinnare får inte sin rättmätiga del i resultatet av sina bemödanden. Men fastän ansvariga ministrar gärna talar om att skydda patentägare har de inte reagerat aktivt. Nu måste därför regeringen både på hemmaplan och inom EU agera med kraft i det pågående kriget om patent. Det skriver Nobelpristagaren i medicin Arvid Carlsson tillsammans med 25 ledande representanter för forskning, näringsliv och statsförvaltning.

Helt uppenbart föreligger det en allvarlig klyfta mellan regeringens uttryckta syn på rättighetsskyddet för svenska patentägare och den verklighet dessa utsätts för. Några exempel på vad ansvariga statsråd har sagt i frågan:

”Normalt kretsar debatten alltid kring två saker: den så kallade svenska paradoxen, att vi forskar väldigt mycket, men är urusla på entreprenörskap. Våra patent och vår forskning stannar på högskolorna eller tas över av utländska finansierare och företag.” (Näringsminister Maud Olofsson, Veckans Affärer 27/4 2007)

”Det behövs bättre stöd till innovatörer, ökade incitament för forskare att ta patent på sina idéer, stärkta forskningsinstitut samt fler företagsdrivna och gränsöverskridande innovationsmiljöer.” (Näringsminister Maud Olofsson, Sweden BIO, 19/2 2008)

”Ett effektivt patentskydd är många gånger en förutsättning för att företag ska få investeringsmedel och för att små företag ska kunna kommersialisera sina innovationer. --- Mot denna bakgrund arbetar regeringen med att ytterligare förbättra möjligheterna att ingripa mot immaterialrättsintrång, till exempel patentintrång.” (Justitieminister Beatrice Ask, i riksdagen 14/11 2007)

Mot bakgrund av dessa citat finns det skäl att göra vissa observationer.

Skyddet för immateriella rättigheter har blivit allt viktigare. Detta skydd måste upprätthållas, annars blir IPR (Intellectual property rights) en tom bokstavskombination. Utan kraft bakom orden tynar lagen bort och patentinnehavaren står ensam, kanske hyllad vid solenna tillfällen men utan annan avkastning av sitt arbete.

Faran för ökad protektionism uppmärksammas med jämna mellanrum, inte minst hotet av ett handelskrig med ökade tullar och andra handelshinder. Men sedan länge råder ett för den breda allmänheten, massmedierna och politiska beslutsfattare föga känt patentkrig mellan exempelvis amerikanska industriella intressen och icke-amerikanska patentinnehavare. De senare kan räkna med att tvingas försvara sina patenträttigheter i en juridiskt komplicerad miljö mot aggressiva och finansiellt starka konkurrenter. Därmed blir introduktionen på den amerikanska marknaden kostsam och ofta omöjlig. Detta kan också innebära försvagade möjligheter att upprätthålla

FOTO: ADAM INSE

Det måste löna sig att vara kreativ, skriver Nobelpristagaren Arvid Carlsson tillsammans med bland andra universitetskanslern Anders Flodström och Ägarfrämjandets ordförande Lars-Erik Forsgårdh.

patent på samma produkter på andra håll i världen och att driva in avtalade licensavgifter.

Stora tillverkande företag kan frestas att producera utan licens, med uträkning- en att det lilla företaget med det värdefulla patentet inte ska ha råd att stå upp för sin rätt. Ett sådant patentintrång kan få effekter likt en organiserad kartell av olika producenter.

Svenska staten har, liksom EU, avsatt resurser för att förmå uppfinnare och forskare att söka patent, medan deras möjligheter att försvara sina rättigheter i stort sett ignoreras. Men ett beviljat patent som inte respekteras och som inte kan försvaras är utan värde. Att svenska uppfinningar utan påföljd angrips och stjäls av utländska intressen innebär en samhällsekonomisk förlust för Sverige.

Håkan Lans och GP&C Systems International AB:s navigationssystem är ett väldokumenterat exempel, både genom värdet av uppfinningen och genom det sätt på vilket den bemöts. Det är rimligt att en person som nominerats till European inventor of the year får EU:s och sitt

FOTO: ANDERS WIKLUND

FOTO: ANDERS WIKLUND

hemlands kraftfulla stöd för att säkerställa avkastning på sitt arbete.

En intressant iakttagelse är hur snabbt svenska myndigheter aktiverades när några amerikanska intressen ansåg sig förfördlade av en på svensk mark verksam fildelningscentral. Det finns anledning för svenska staten och EU att reagera med minst samma skärpa i det pågående patentkriget.

För att stärka patentägarnas rättighetsskydd föreslår vi ett antal åtgärder på såväl nationell svensk som EU-nivå.

Sverige:

1. Patentlagen 57 paragraf tredje stycket säger att åklagare får väcka åtal för brott ”om målsägande anger brottet till åtal och åtal av särskilda skäl är påkallat från allmän synpunkt.” Detta område bör prioriteras – idag genom att exempel statueras för omvärlden, för framtiden genom utbildning i ämnet för särskilda åklagare.

2. Den statliga innovationsmyndigheten Vinnova har nyligen förstärkt sin rättsenhet för att hjälpa innovatörer att bevaka och kommersialisera uppfinning-

BAKGRUND

Arvid Carlsson

Mottagare av Nobelpriset i fysiologi eller medicin 2000 för sin upptäckt att dopamin är en signalsubstans i hjärnan som har stor betydelse för hur vi kontrollerar våra rörelser.

Redan 1958 kunde Arvid Carlsson visa att substansen dopamin fungerar som budbärarmolekyl i hjärnan och att brist på detta ämne ger upphov till försämrad motorisk förmåga, exempelvis vid Parkinsons sjukdom. 1963 fann han att läkemedel som lindrar symtomen vid schizofreni och andra psykosjukdomar fungerar genom att minska dopaminets inflytande i hjärnan.

ar och forskningsresultat. Det behövs en konkret plan för hur och med vilka resurser detta arbete ska bedrivas.

3. Den statliga Exportkreditnämndens mandat bör ses över i syfte att förbättra försäkringskyddet för svensk kunskapsexport, inklusive de risker för exportörande uppfinnare, som är förbundna med patentprocesser.

Europeiska unionen:

Sverige är ordförandeland i EU andra halvåret 2009. Regeringen bör förbereda att EU-kommissionen på svenskt initiativ begär överläggningar med USA och andra länder med utgångspunkt i det internationella WTO/TRIPS-avtalets bestämmelser om icke-diskriminering av patentinnehavare och transparenta och tidseffektiva patentprocesser.

För framtiden måste regeringen formulera tydligare mål för svenska uppfinnare och patentägare.

Det måste löna sig att vara kreativ. Sverige har inte råd att ignorera försvaret av sina patentägares rättigheter. Sverige måste därför tillse att svenska uppfinnare och forskare får sin rättmätiga del i resultatet av sina bemödanden.

Detta är något som statsministern samt näringsministern, justitieministern, forskningsministern och finansministern genast bör agera för.

ARVID CARLSSON, professor em, Nobelpristagare, DAN BRÄNDSTRÖM, ordf. Uppfinnarkollegiet, STEN NIKLASSON, tidigare generaldirektör Patentverket, MATS HELLSTRÖM, tidigare handelsminister, BJÖRN SVEDEG, tidigare vd Ericsson, SEB, STIG LARSSON, tidigare vd SJ, GÖRAN COLLERT, tidigare ordförande och vd Swedbank, STIG STRÖMHOLM, professor em, KAI HAMMERICH, ordförande Nutek, LENNART LÜBECK, tidigare vd och ordförande Rymdbolaget, MATS LEIJON, professor, SVEN T LAGERWALL, professor em, HARRY FRANK, professor KVA, LARS IVAR HISING, tidigare landshövding, HANS L ZETTERBERG, tidigare professor, medlem IVA, avd IV, HEINRICH BLAUERT, ordförande Tekniska museets styrelse, LARS ÖJEFORS, tidigare vd Industrifonden, HANS G FORSBERG, verkställande ledamot ÄF:s forskningsstiftelse, ANDERS FLODSTRÖM, universitetskansler, INGEMAR LUNDSTRÖM, professor em, STEN TROLLE, vd Forskarpatent i Syd, LARS-ERIK FORSGÄRDH, ordförande Ägarfrämjandet, CHRISTINA STARK, vd Väderstad-Verken AB, ERIK WÄNGBY, Uppfinnarkollegiet, LARS G:SON ÅKERMAN, tidigare Exportrådet, CARL-JOHAN WESTHOLM, tidigare vd Företagarna, Svensk handel